

LANDELIJK ACTIEPLAN VOETBAL EN VEILIGHEID

Versie: Definitief (22 februari 2012)

Aanleiding

Een aantal recente incidenten heeft de urgentie aangetoond van een gezamenlijke aanpak van voetbalgerelateerde overlast en criminaliteit. Met alle bij voetbalveiligheid betrokken partners – de betaald voetbal organisaties (bvo's), de KNVB, gemeenten, politie, openbaar ministerie (OM) en het ministerie van Veiligheid en Justitie (VenJ) – moeten we de schouders eronder zetten om een veilig voetbalklimaat te realiseren, criminele supporters(groepen) hard aan te pakken en de uitgangspunten uit het Kader voor Beleid Voetbal en Veiligheid te realiseren. Dit Landelijk actieplan Voetbal en Veiligheid is een gemeenschappelijk document, waarin de belangrijkste actiepunten – met concrete doelstellingen en actiehouders – in de aanpak van voetbalvandalisme beschreven staan. Er zijn al veel bestaande lokale initiatieven ter bevordering van de voetbalveiligheid, passend binnen het Kader voor beleid Voetbal en Veiligheid van 23 mei 2011. Dit actieplan sluit hier bij aan en voegt nieuwe punten toe.

Doelstelling

Het Landelijk actieplan Voetbal en Veiligheid heeft een tweeledig doel. Ten eerste dient op korte en middenlange termijn een aantal concrete acties gerealiseerd te worden die bijdragen aan het terugdringen van crimineel gedrag, overlast en onveiligheid rondom het betaalde voetbal. Het tweede doel is om nadere invulling te geven aan de uitgangspunten van het Kader voor beleid Voetbal en Veiligheid om het voetbal een (gastvrij) feest te laten zijn.

Een veilig voetbalklimaat kan alleen gerealiseerd worden als iedereen zijn verantwoordelijkheid neemt. In eerste instantie op lokaal niveau. Alle bvo-gemeenten wordt daarom gevraagd in afstemming met alle ketenpartners een lokaal plan van aanpak te maken om voetbalgerelateerde overlast terug te dringen als onderdeel van het lokaal convenant betaald voetbal. Dit plan van aanpak dient vóór de start van het nieuwe voetbalseizoen gereed te zijn. Het Auditteam Voetbal en Veiligheid krijgt de opdracht deze lokale plannen van aanpak te toetsen. De input voor dit lokale plan is onder meer de 0-meting, die is uitgevoerd door het Auditteam Voetbal en Veiligheid per betaald voetbal organisatie en een uitwerking van in ieder geval de actiepunten 5 tot en met 10 uit het Landelijk actieplan Voetbal en Veiligheid, te weten: bepalen van het regime voor elke wedstrijd; veiligheid in het stadion; verbeterd gastheerschap uitsupporters; betrokkenheid supporters; verhoging van het aantal A-wedstrijden; vervoersregelingen. Aan gemeenten zal een format hiervoor worden aangereikt.

Op nationaal niveau krijgt de Regiegroep Voetbal en Veiligheid ten behoeve van de uitvoering van het actieplan op lokaal niveau een actieve en sturende rol. Uiteraard behoudt iedere partij haar eigen bevoegdheid. De Regiegroep zal monitoren of aan het actieplan uitvoering wordt gegeven, zal, indien nodig, de eigen achterbannen (OM, politie, burgemeesters, bvo's) aanspreken en zal bij actuele problemen de lokale aanpak met kennis en ervaring kunnen ondersteunen. De Regiegroep heeft tot doel er voor te zorgen dat de juiste prioriteiten worden gesteld.

Realisatie

Het Landelijk actieplan Voetbal en Veiligheid is op 8 februari 2012 besproken door de aanwezige actiehouders (burgemeesters, politie, OM, KNVB, VenJ, Auditteam Voetbal en Veiligheid) tijdens een bijeenkomst met burgemeesters van bvo-gemeenten en de leden van de Regiegroep Voetbal en Veiligheid. De Regiegroep Voetbal en Veiligheid zal uiterlijk 1 november 2012 verslag doen van de realisatie van het actieplan. De in het actieplan opgenomen actiepunten zullen in 2012 zijn afgerond, maar een aantal daarvan kent na realisatie ervan een doorlopend karakter. De realisatie van de doelstellingen uit het actieplan is afhankelijk van de daadkracht van alle betrokken partijen, zowel binnen als tussen de kolommen. De aanpak van voetbalgerelateerde overlast en criminaliteit is een voortdurend aandachtspunt.

De wijze van communicatie is cruciaal om beide doelstellingen – het terugdringen van crimineel gedrag, overlast en onveiligheid, en voetbal een (gastvrij) feest te laten zijn – te verwezenlijken.

Nr.	Vraagstuk	Voorgestelde actie	Actiehouder	Deadline	Ondernomen actie
1	Lokaal plan van aanpak				
A		Plan van aanpak op lokaal niveau om voetbalgerelateerde overlast terug te dringen.	Gemeente in afstemming met politie en bvo	1 augustus 2012	
B		Format voor gemeenten. Dit gaat in ieder geval in op de actiepunten 5 tot en met 10 uit het Landelijk actieplan Voetbal en Veiligheid.	VenJ	1 april 2012	Format sluit aan bij het modelconvenant dat behoort bij het Kader voor beleid Voetbal en Veiligheid
C		Op landelijk niveau heeft de Regiegroep een actieve en sturende rol ter zake van: a. monitoren actieplan; b. ondersteuning van lokale aanpak met kennis en ervaring bij acute problemen.	Regiegroep Voetbal en Veiligheid	Per direct en continu	
2	Dadergerichte aanpak				
A		Aanpak crimineel gedrag en criminele supporters(groepen).	Bvo, politie, OM, gemeente	Per direct en continu	
B		Per bvo top-10 hooligans opstellen.	Politie	1 maart 2012	31 bvo's geen top-10 voorhanden
C		Vullen databank Hooligans in Beeld II (HIB II).	Politie	1 maart 2012	Stand begin januari: Aantal subjecten: 126 Nog niet volledig gevuld: 105
D	Opbouw <i>intelligence</i> bij politie	Borging van de aanpak HIB II in de politieorganisatie, waaronder standaard dossieropbouw en gerichte voortdurende informatie-inwinning.	Politie	1 juli 2012	
E		Casusoverleg conform de werkwijze in het Veiligheidshuis.	Gemeente, OM	1 juli 2012	Actie is al opgenomen in de 'Aanwijzing bestrijding voetbalvandalisme en -geweld' van het OM. In een aantal plaatsen (o.a. Amsterdam,

					Rotterdam, Heerenveen, Leeuwarden) functioneert een dergelijk casuoverleg al.
F		Borgen van dossieropbouw HIB II binnen de <i>intelligence</i> -organisatie van de regio. Bij reorganisatie politie zorg dragen voor voldoende borging van voetbalexpertise en handhaving voetbaleenheden.	Politie, OM	1 juli 2012	
G		Opstellen tiplijst van nog niet zo bekende ordeverstoorers.	Politie, bvo, OM	Per direct en continu	Aanpak toegepast in o.a. Den Haag en Heerenveen.
H		Verhogen pakkans door uitlezen camerabeelden.	Politie	Per direct en continu	
I		Verhogen meldingsbereidheid supportersgeweld (o.a. via M).	Gemeente, OM, politie, bvo	Per direct en continu	
3	Zwaarder en sneller straffen				
A		Altijd toepassen van civiel-, straf- en bestuursrecht. Zoveel mogelijk conform sanctienukaart: 1 bij KNVB reeds aanwezig; 2 voor gemeenten; 3 huidige sanctienukaart aanpassen aan de wet invoering vrijheidsbeperkende maatregelen per 1 april 2012.	KNVB, bvo met steun politie, OM, gemeente 1 KNVB (gereed) 2 Gemeente 3 OM	Continu 1 N.v.t. 2 1 augustus 2012 3 1 april 2012	
B		Bij overtreding huisregels altijd aanspreken en/of straffen.	Bvo	Per direct en continu	
C		Vaker toepassen lik-op-stukbeleid/ (super)snelrecht. Ook mogelijkheden ZSM bezien.	OM	Per direct en continu	
D		Zwaardere (strafrechtelijke) sancties en sneller uitvoeren daarvan bij overtreding civiel- of bestuursrechtelijke stadion- of gebiedsverbod of meldplicht.	OM	Per direct en continu	
E		Uniformeren zwaardere strafrechtelijke aanpak (zo lang mogelijk in hechtenis).	OM	1 augustus 2012	
F		Altijd verhalen van schade op hooligans.	OM, bvo	Per direct	

G		Periodiek communiceren over opgelegde straffen voetbalvandalen (zodat men ziet dat het gebeurt).	KNVB, OM, gemeente en bvo	Per direct en continu	
4 Wettelijke maatregelen					
A		Evaluatie van de Wet maatregelen bestrijding voetbalvandalisme en ernstige overlast (Wet mbveo) en indien gewenst zo snel mogelijk aanpassing van de wet (ook bezien: mogelijkheden aanpakken groepsgedrag).	VenJ	Juni 2012	De evaluatie van de Wet wordt vervroegd uitgevoerd. Hierbij wordt onder meer bezien of elementen uit de Engelse wetgeving van toegevoegde waarde zijn.
B		Daar waar nodig en mogelijk worden, mede op grond van dadergerichte aanpak (zie 1) of incidenten door de burgemeester (ook van niet-bvo-gemeenten), meer en sneller gebiedsverboden en vaker meldplicht opgelegd.	Gemeente	Per direct	Gebiedsverboden (wijk/ straatverboden) kunnen ook op grond van de APV of lichte bevelsbevoegdheid (172, lid 3 Gem.wet) worden opgelegd.
C		Uitwisselen van <i>best practices</i> toepassing Wet mbveo en alternatieven.	Gemeente	Per direct	
D		Opstellen handboek met mogelijkheden van civiel-/straf-/ bestuursrecht (inclusief opleggen meldplicht bij uitwedstrijden en meldplicht door niet-bvo-gemeenten) om voetbaloverlast aan te pakken, hoe zich dit tot elkaar verhoudt en hoe dit is toe te passen.	Regiegroep Voetbal en Veiligheid	1 augustus 2012	
5 Bepalen van het regime voor elke wedstrijd					
A		Voorafgaand aan elke wedstrijd is er vooroverleg waarbij heldere afspraken over de veiligheidsmaatregelen worden gemaakt.	Bvo, politie, gemeente, OM, supporters	Per direct en continu	
B		Na elke wedstrijd volgt een debriefing en wordt het Voetbal Volg Systeem (VVS) geactualiseerd. Politie en bvo delen de informatie die zij in het VVS zetten en stemmen deze zoveel mogelijk af.	Bvo, politie, gemeente, OM, supporters	Per direct en continu	Beide bvo's voeren overleg met de lokale partners en bespreken de effecten van de

					ingezette veiligheidsmaatregelen en eventuele incidenten en stellen aanbevelingen op voor de eerstvolgende ontmoeting.
C	Goede informatiepositie gemeenten	Elke gemeente kan (via politie) beschikken over informatie uit het VVS.	Gemeente, politie	Per direct en continu	
6	Veiligheid in het stadion				
A	Kwaliteit stewards en beveiligers	Aanscherping kwaliteits- en opleidingseisen stewards en beveiligers.	KNVB, bvo, CIV, VenJ	1 augustus 2012	Nieuw stewardopleidingsprogramma in ontwikkeling door de KNVB.
B	Geen geweld tegen veiligheidspersoneel	Geweld tegen veiligheidspersoneel (beveiligers en stewards) zien als geweld tegen medewerkers met een publieke taak.	OM (Parket Generaal)	1 augustus 2012	
C	Beter gebruik camera's	Bij licentiecheck nadrukkelijk controleren op minimale kwaliteitseisen ten aanzien van camera's ten behoeve van voldoende kwaliteit voor bewijsvoering binnen een opsporingsonderzoek.	KNVB	1 augustus 2012	
D	Geen 'no-go zones' in stadion voor stewards en politie.	Bvo's maken – indien van toepassing – in samenwerking met lokale partners een plan van aanpak voor aanpak 'no-go zones' in stadion voor stewards en politie.	Bvo, politie	1 augustus 2012	
E	Bestrijding vuurwerk	Strengere controle op vuurwerk en striktere sancties.	Bvo, KNVB	1 augustus 2012	
F	Bestrijding discriminerende/kwetsende spreekkoren	Aanpak discriminerende / kwetsende spreekkoren.	KNVB en bvo in overleg met supporters, gemeente.	1 augustus 2012	
G		Stevige en prioritaire aanpak politie en justitie van bedreigingen van bestuurders of spelers.	Bvo, politie, OM, gemeente	Per direct en continu	
H		Beleid op het gebied van matiging van het gebruik van alcohol en drugs als onderdeel van het lokale plan van aanpak.	Bvo, lokale driehoek	1 augustus 2012	

7	Verbeterd gastheerschap uitsupporters Betrek hierbij het onderzoek 'Uitsupporters centraal' van het Auditteam Voetbal en Veiligheid.				
A		Supportersvriendelijke maatregelen wat betreft vervoer (inclusief duidelijke waarschuwingen voor sancties bij misdragingen).	Bvo, politie, gemeente, KNVB supportersverenigingen	Per direct en continu	Maatregelen bezoekende bvo ook van belang.
B		Vriendelijkere ontvangst en bejegening uitsupporters in stadion.	Bvo, politie	Per direct en continu	
C		Verblijf in het stadion voor uitsupporters aangenamer qua zichtlijnen, comfort, catering en hygiëne.	Bvo, KNVB	1 augustus 2012	
8	Betrokkenheid supporters				
A		Betrekken van supportersverenigingen in de beleidsvorming door lokale partijen (waaronder sociaal-maatschappelijke projecten, fancoaches).	Bvo, politie, gemeente, supportersverenigingen	Per direct en continu	
B		Overleg met het Supportersplatform Betaald Voetbal (SBV) formaliseren.	VenJ, KNVB, Expertgroep Voetbal en Veiligheid	Per direct en continu	
C		Kwaliteitsimpuls en versterking samenwerking met en tussen supporterscoördinatoren van bvo's.	KNVB, bvo's	1 augustus 2012	
9	Verhoging van het aantal A-wedstrijden Aangescherpte veiligheidsmaatregelen worden steeds heroverwogen en niet automatisch verlengd.				
A		Een landelijk, uniform afwegingskader, met ruimte om lokale aspecten in te brengen ten aanzien van risicocategorisering wedstrijden.	Regiegroep Voetbal en Veiligheid	1 april 2012	
B		Monitoren van de aantallen / trends en 'best practices'.	CIV (aantallen) en Auditteam Voetbal en Veiligheid (trends, 'best practices')	Doorlopend	Ook de laatste 5 seizoenen worden in kaart gebracht.
10	Vervoersregelingen				
A		Plan van aanpak opstellen om – waar mogelijk – een reductie van het aantal combiregelingen vervoer door te voeren.	Gemeente	1 april 2012	Hierbij horen ook verantwoordelijkheden voor de bezoekende bvo.
B		Monitoren van de aantallen / trends en 'best practices'.	CIV (aantallen) en Auditteam Voetbal en Veiligheid (trends, 'best practices')	Doorlopend	Ook de laatste 5 seizoenen worden in kaart gebracht.

			<i>practices'</i>)		
C		Motiveer binnen de risicoanalyse de verplichte buscombi.	Gemeente	Per direct en continu	
D		Mogelijkheden onderzoeken om informatievoorziening van onderweg zijnde supporters te verbeteren.	Regiegroep Voetbal en Veiligheid	1 augustus 2012	
E		Bezien welke mogelijkheden er zijn om bij internationale/ Europese wedstrijden vervoersregelingen te gebruiken.	Regiegroep Voetbal en Veiligheid	1 augustus 2012	

Betrokken partijen

Auditteam Voetbal en Veiligheid

De taak van het Auditteam Voetbal en Veiligheid is:

- a. het doen van 0-metingen en vervolgmetingen, het onderzoeken en analyseren van trends van (uitwassen van) gedrag van voetbalsupporters en het doen van aanbevelingen ter verbetering;
- b. het doen van feitenonderzoek naar ingrijpende incidenten van voetbalgerelateerd geweld in Nederland;
- c. actieve en sturende rol betreffende toezicht uitvoering actieplan en ondersteuning van lokale aanpak met kennis en ervaring bij acute problemen

Betaald voetbalorganisatie

De betaald voetbalorganisatie (bvo) is verantwoordelijk voor de organisatie van de afzonderlijke wedstrijden en is daarom primair verantwoordelijk voor het ordentelijk verloop van de wedstrijden.

Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme

Het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) maakt onderdeel uit van de Nederlandse politie en is werkzaam op het terrein van openbare ordehandhaving en veiligheid bij voetbal. Samen met de politiekorpsen en veiligheidspartners richt het CIV zich op het voorkomen, terugdringen en bestrijden van voetbalvandalisme en -geweld.

Expertgroep Voetbal en Veiligheid

De Regiegroep Voetbal en Veiligheid wordt bijgestaan door de Expertgroep Voetbal en Veiligheid. Deze expertgroep bestaat uit vertegenwoordigers van VenJ, gemeenten, politie, CIV, OM en bereidt de vergaderingen voor van de Regiegroep.

Gemeente

De gemeente (burgemeester) is degene die de bvo toestemming verleent voor het spelen van de wedstrijden. De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde. Met betrekking tot die verantwoordelijkheid is de burgemeester, naast gemeentelijk bestuursorgaan, ook gezagsdrager over de politie wat betreft openbare orde aangelegenheden.

KNVB

De KNVB is verantwoordelijk voor een goed en ordentelijk verloop van de competitie. Daarnaast stelt zij eisen aan de bvo's met betrekking tot veiligheid, beveiliging en klantvriendelijkheid.

Openbaar Ministerie

Het Openbaar Ministerie (OM) is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde (justitiële handhaving).

Politie

De taak van de politie is tweeledig:

- a. De openbare ordetaak;
- b. De taak betreffende de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde.

Regiegroep Voetbal en Veiligheid

Op landelijk niveau is de Regiegroep Voetbal en Veiligheid actief om beleid te ontwikkelen om het aantal incidenten terug te dringen en randvoorwaarden te scheppen om voetbal een feest te laten zijn. De Regiegroep monitort voorts de uitvoering van het actieplan en spreekt, indien nodig, de eigen achterbannen (OM, politie, burgemeesters, bvo's) aan en zal bij actuele problemen de lokale aanpak met kennis en ervaring ondersteunen. De Regiegroep bestaat uit vertegenwoordigers van VenJ, burgemeesters, politie, OM en het Auditteam Voetbal en Veiligheid.

Momenteel bestaat de Regiegroep Voetbal en Veiligheid uit de volgende leden:

Naam	Functie
De heer R. Eijzenring (voorzitter)	Waarnemend Directeur Veiligheid en Bestuur, ministerie van Veiligheid en Justitie
De heer R. van Gijzel	Burgemeester Eindhoven
De heer F. Paauw	Korpschef Rotterdam-Rijnmond/ portefeuillehouder voetbal Raad van Korpschefs
De heer T. Hofstee	Hoofdofficier van Justitie Amsterdam
De heer G. de Jong	Manager competitiezaken Betaald Voetbal KNVB
De heer P. van Zunderd	Lid Auditteam Voetbal en Veiligheid

Rijksoverheid

De minister van Veiligheid en Justitie (VenJ) bevordert dat, indien nodig voor een adequate aanpak van voetbal en veiligheid, wet- en regelgeving wordt aangepast of ontwikkeld.

Supportersvereniging

De supportersvereniging is betrokken bij (het algemene deel van) de organisaties van de afzonderlijke wedstrijden en heeft daardoor medeverantwoordelijkheid voor het ordentelijke verloop van wedstrijden.